

2019. január 5. - **Somody Imre a rák páncéljáról, a siker csapdáiról és a harmóniáról**

Húsz éve az ország leggazdagabb emberei közé tartozott Somody Imre. Azóta nagyot fordult vele a világ. Tizenhat év alatt vagyonának jelentős része elúszott. Az őstermelővé lett, megtért üzletember vallja: családapaként helytállni legalább olyan nehéz, mint milliárdos cégvezetőként.

– A híres-neves budapesti Centrál Kávéház nemcsak egyik legrégebbi, de egyben utolsó vállalkozása is volt. Miért döntött úgy, hogy kiszáll?
– Az eladás napjaiban tudatosult bennem, hogy ez volt életem leghosszabb története, 21 évig tartott. Ennyi ideig sehol sem laktam, dolgoztam. Nagy élmény volt, a Centrállal is meg akartam mutatni, hogy ehhez is értek. Nem vagyok egyedül, sok ember akar valami olyat bizonyítani, amiről élete vége felé belátja, hogy az nem a végső kiteljesedés. A kávéház szeretett gyerekből az évek során egyre nagyobb teher lett. Két éve merült fel először az eladás, amire idén nyáron végül sor került. Nem sokkal később azt éreztem, hihetetlen megkönnyebbülés számomra, hogy elengedtem ezt a történetet. Ebben szerepet játszott az is, hogy a mai gazdasági környezetben nem érzem jól magam. Én azt szeretem, ha a gazdaságban kiszámíthatóak a viszonyok, a szabályok, a kötelezettségek felelősséggel is járnak.

Csak a csapat
– Egyetemi tanulmányait Kelet-Németországban végezte, ahonnan 1981-ben tért haza. Hogyan került a pályakezdő közgazdász a Chinoin gyógyszergyárba?
– Állami ösztöndíjjal tanultam az NDK-ban. Diploma után három munkahely közül választhattam. A Tiszai Vegyi Kombinát, a Borsodi Vegyi Kombinát és a Chinoin jöhetett szóba. Szombathelyiként a fővárosi gyógyszergyár volt a legközelebb a családhoz. Itt jöttem rá, hogy

nem a szakma vonz elsősorban, inkább az emberek motiválásához értek. Számtalanszor megtapasztaltam, hogy minden a csapaton múlik. Ha nem jó szakemberekkel vettem körül magam, lehetett bármilyen kreatív vízióm, a vállalkozás bukásra volt ítélve.
– Vállalati projektként indult az 1988-ban alapított, a Plusssz pezsgőtablettáról ismert Pharmavit gyógyszergyár. A céget 1996-ban eladták egy amerikai óriásvállalatnak 110 millió dollárért, amelybe a tulajdonosok korábban 10 millió dollárt se fektettek be. Amikor megkapta a pénzét, az ország három legnagyobb adózója közé került. Mire költött, és mire nem?
– A szocializmus idején vidéken felnőtt emberként korlátozottak voltak az ismereteim a világ működéséről. Az NDK-ban sok mindent láttam, de nem eleget. Amikor életemben először rákot ettem, nem tudtam, hogy a páncélját le kell szedni. Nagyon sokat foglalkoztam a gazdagodás során azzal, hogyan kell viselkedni luxuskörnyezetben – utazni, előkelő étteremben vacsorázni. Mostanában nem megyek menő helyekre, mert gyakran nyomaszt a mai újgazdagok viselkedése. A vagyon ugyanis nemcsak a pénzről szól, hanem kulturáltságról, tartásról, emberi értékekről. Festményeket vettem, de csak olyat, amelyikről hittem, hogy rólam is szól, nem csupán drága. Nem pocsékoltam el a pénzem luxusautókra és ingatlanokra, de az igaz, hogy nem a gondos gazda szemével felügyeltem a befektetéseimet. Azt szoktam mondani, hogy pályafutásom első éveiben megszerzett vagyonomat tizenhat év kevésbé sikeres befektetéseivel sikerült leapasztanom.
– Ült a pénzén, és várt a következő nagy lehetőségre?
– A Pharmavit eladása után az amerikai BMS gyógyszergyár vezetőjeként dolgoztam. Felfoghatatlan volt, hogy a világcég néhány főnökének abból állt az élete, hogy reggelente kiment a repülőtérre, és elutazott a cég gépén az Egyesült Államok valamelyik szegletébe. Leesett az állam, miközben azt is láttam, hogyan ölik egymást az emberek. Olykor feleslegesen. Komplett termékfejlesztési kampányt dolgoztunk ki, amelyet egy tollvonással lesöpörtek. Sok millió dollárt buktunk, de a tőzsdei teljesítés mindent felülírt. Nem találtam a helyem ebben a környezetben.
– „Irdatlan nagy önbizalmam volt, meg voltam győződve arról, hogy valószínűleg vérrel és verejtékkel, de megvalósítom önmagam” – vallotta egy alkalommal. Messiásnak hitte magát?
– A Pharmavit sikertörténete felbátorított. Azt hittem, ha ezen a területen sikeres voltam, akkor a gazdaság, az egészségügy, az oktatás, a társadalom egészének működése is új mederbe terelhető. De tévedtem, többször kudarcot vallottunk, mert sok esetben nem hagytam elég teret a munkatársaimnak. Megmondtam, mit csináljanak, ezzel felmentettem őket a felelősség alól. Az volt a reakció, hogy a Somody ötlete és pénze volt a tét, akkor a bukás is az övé.
– Az első Orbán-kormány idején a miniszterelnök gazdasági tanácsadó testületének és a kormány tudománypolitikai testületének volt a tagja. Az akkori kormánnyal együttműködésben indította el a Misszió Egészségügyi Központot, a legnagyobb anyagi elismeréssel járó tudományos kitüntetést, a Bolyai-díjat. Miért nem vállalta el, mikor felkérték egészségügyi miniszternek?
– Ebben az időben nagyon bennfentesnek éreztem magam. Azt hittem, szerepem lehet az országépítésben, de kiderült, hogy csupán két évre tervezhetek. Ilyen feltételek között nem vállaltam a feladatot. Én országot akartam építeni, nem politikát.
– Jó ismerői különleges éleslátását dicsérik, mondván, összefüggéseket talál ott, ahol más nem, vagy ahol még nincs. Ezek nem mindegyike jött be. Csak okulásképpen említene egy-két kudarcot?
– Biotojásüzemet hoztam létre, ami napjainkban hatalmas üzlet, de a kilencvenes évek közepén még nem volt erre itthon kereslet. Hollandiába vittük a tojást, ami hatalmas veszteséget hozott.

Előre sütött és csomagolt croissant-t gyártottunk – ma bomba üzlet, akkor senki sem vette. A kilencvenes években alapvetően a kreativitással, vízióval rendelkező embereken múlt a siker. A következő évtized elején jött a fordulat. Akkortól nyert teret az a mentalitás, hogy ha valaki támogatná az ötletemet – Európai Unió, magyar állam, bárki –, akkor csinálnám. A vállalkozók jelentős része nem akart bírói segédlet nélkül focizni. 2004-ben szanáltam a kilencvenes években létrehozott vállalkozásaimat, majd 2008-tól újra az egészségügyben láttam fantáziát. Meddőségi klinikát, gyógyszerfutár- és tanácsadó céget alapítottam. Majd rá kellett jönnöm, hogy nagyon sok minden nem rajtam múlik. Sok minden nem jött össze, amit szerettem volna, elfáradtam. Az önmegvalósítás kudarca pedig csalódottá tett.
– A csalódás magyarázhatja az életében bekövetkezett változásokat?
– A kilencvenes évek egyértelműen az anyagi siker időszaka, nemzetközileg építkeztem, itthon is pörögtem. Ugyanakkor magamra és a családi életemre nem maradt időm, folyamatosan küzdöttem egyre súlyosbodó betegségemmel. 2001-ben besokalltam, otthagytam a céget, az első házasságom válással ért véget. Éveken át kerestem önmagam. Félig lebontott irodában éltem hónapokon át. Második feleségemmel 2004-ben házasodtunk össze – Várszegi Asztrik főapát adott össze bennünket, de maga az egyházi esküvő a hitemen nem hagyott maradandó nyomot.
– Kétezerhétben meg is lett ennek a böjtje, hiszen második feleségének fiát, akit örökbe fogadott, nem vették fel az egyik katolikus iskolába.
– Furcsán nézett rám a környezetem, mert idegen volt tőlem az egyházi útkeresés. Katolikusnak kereszteltek, de református gyülekezetbe kerültünk, és ott kerestük Istent. Más utat jártam be, mint az emberek nagy része. Sokan a hithez úgy közelítenek, hogy elég nekik a vasárnapi templomba járás. Mi ennél többet akartunk. Naponta olvastuk a Bibliát, mégis azt éreztük, valami nem stimmel. Hittem, hogy jobb, mint ha nem csinálnám, de attól rettegtem, hogy nem vagyok Isten gyermeke. Folyamatosan feltettem a kérdést, hogy bennem van a hiba, vagy Istent nem érdeklem. Kemény belső harcok árán jutottam el az újjászületésemig.
– Mit hozott ez a hétköznapokban?
– Mindenekelőtt az eddigieknél őszintébb és mélyebb emberi kapcsolatokat. Például a családon belül olyan kérdésekről beszélünk a feleségemmel, amelyeket korábban kerültünk. Olyan bennünk élő drámákról szólunk, amelyeket egész felnőttlétünk során takartunk. Egyek voltunk, de bizonyos gondolatokat nem osztottunk meg egymással. Feltettük magunknak a kérdést: „Képesek vagyunk arra, hogy titokmentesen éljük az életünket?” Szerintem lehetséges.
– Harminc évig tanulta, hogyan kell sikeres üzletembernek lenni, arról viszont semmit nem tudott, hogyan lesz az emberből szeretetteljes családapa. Első fia bőven túl a harmincon. Második házasságából származó három tizenéves gyereke egészen más apát kap, mint a legnagyobb?
– Nem nézhetek a nagyfiam szemébe, mert hiába kerestem újra és újra, nem beszél velem. Mindössze annyit tudok róla, hogy itthon él. Életem egyik drámája ez.

„Utam a hit”

– Egy barátja 2014-ben elhívta egy férfielvonulásra Biatorbágyra. A bentlakásos programon hihetetlenül puritán körülmények fogadták, ahova önszántából sohasem ment volna. Mit kapott?
– Addig az elkülönülésről szólt az életem. Én vagyok valaki, burkot növeszthetek magam körül.

Biatorbágyra borzasztó személyes tragédiákat megélt emberek mentek. Az egyik rákos, a másik kétszer próbálkozott öngyilkossággal, a harmadikat otthagyta a felesége két gyerekkel. Addig elutasítottam az ilyen élményeket, ott megértettem, nem különbözöm tőlük, csak a bajaim mások. Nem volt rendben a múltam, nem láttam tisztán a jövőm. Továbbra is a betegségemmel küszködtem. Itt döbbentem rá, hogy az én utam a hit, és ezáltal hihetetlen változások történtek velem. Új világlátást, Isten-kapcsolatot éltem meg. Rábíztam magam, ő vezeti az életemet. Az évtizedek óta kínzó, gyógyíthatatlan betegségemet radikális műtéttel akarták orvosolni. Ettől elzárkóztam, és ma a betegségemnek szó szerint nyoma sincs. A hit nemcsak a lelkemet gyógyította meg, de a szervezetemet fenyegető káros behatásoktól is megszabadultam.
– Őstermelő Vácegresen. Tizenöt hektáros birtokán ötven birkát tart, ültetvényt telepít. Mit akar ezzel bizonyítani?
– Bányászaton kívül szinte mindennel foglalkoztam. Ez a váltás arról szól, hogy az embernek kell-e annyira betagozódni a világba, amennyire korábban betagozódott. Egy-másfél éve gondolkoztunk el azon, hogy részt kell-e vennünk a világ egyre gyorsuló pörgésében. Nem kell, van más út is. Nekem tetszik az a korábbi állapot, amikor az ember idejének nyolcvan százalékát saját kisközösségében, családjában élte, és a maradék időt töltötte a többiekkel. Nem remeteéletet akarok élni, de amennyire lehet, próbálok az önellátásra berendezkedni. Ehhez kiváló a birtok, amelyen most telepítettünk homoktövist. Nem gazda akarok lenni, hanem annak a gazdája, amit rám bízott Isten. Eközben mély kapcsolatokat megélni a családdal, az emberekkel, a természettel.
– Vácegresen évek óta önkormányzati képviselő. Könnyen befogadták?
– Ahogy minden esetben, itt is alaposan bekezdtem, majd nekimentem a falnak. Konzervatív, bezárkózó közösségről van szó. Itt az emberek ilyenek. Nem tudom és nem is akarom megváltoztatni őket. Rájöttem, ha közel akarok kerülni hozzájuk, meg kell találni a közös értékeket. Két-három fejlesztés már révbe ért. Ha beindul az ültetvényem, az másoknak is példa lehet.
Hamis világ
– A családi gazdaság mellett két keresztyén projekten dolgozik. Az egyik hároméves Biblia-ismeretet oktató akadémia, a másik egy online képzési rendszer. Nem túl korai ez olyan ember részéről, aki alig egy évtizede jár ezen az úton?
– Sokan talán így gondolják, de én azt hiszem, hogy a saját és mások tapasztalatai az útkeresők segítségére lehetnek. A megtértek nyolcvan százaléka 25 éves kora előtt lép erre az útra, én közel hatvanévesen jutottam el ide. Segíteni szeretnék.
– Az anyósát kerekesszékkel tolta be az ügyeletes kórházba, s ott várt három órát, míg sorra került. Hallgatta, amit az átlag hall, miközben ismeri az igazgatót, soron kívül fogadhatták volna. Sohasem moccan meg a korábbi énje, aki előtt minden ajtó kinyílt?
– Régebben sem azért építettem kapcsolatokat, hogy azokat majd használjam. Nem szeretek szívességet kérni senkitől. Azt hallani, hogy na, ez a Somody is idejött könyörögni. Meg kell élni a kórházhoz hasonló helyzeteket, mert sok korábbi tévedésem azon alapult, hogy nem ismertem a hétköznapi valóságot. Régen a bejárónő mindent elintézett, most én vásárolok be.
– Milyen irányban szeretne gyarapodni?
– Akkora háttérre vágyom, amekkora tisztességes megélhetést biztosít. Sokkal fontosabb a megélt harmónia és a békesség.
– Bátorítaná vagy lebeszélné a gyerekeit, ha az apjuk példáját követve az üzleti életben akarnák megvalósítani önmagukat?
– Ha rajtunk múlik, a most érettségiző fiunk gazdálkodó lesz, de semmit sem erőltetünk.

Támogatnám, hogy egy évig nyelvet tanuljon, lásson világot. A kisebbik lányom hatéves kora óta állatorvos akar lenni. A nagyobbik lányom az útját keresi. Élvezzék a mindennapokat, találják meg Istent, a többi akkor jól fog alakulni.
– A régi barátok jelentős része elkopott. Haragszik rájuk?
– Nem, de alapvetően eltér a világlátásunk. Egyik-másikkal szívesen beszélnék értékeinkről, világunkról. Hogyan jelenthet valakinek élményt, ha ugyanazt csinálja harminc-negyven éven keresztül, hisz nem lehet az élet egyetlen hajtóereje, hogy a sok pénzből még többet gyártson. Mostani kapcsolataim mélyebbek, szeretetteljesebbek.
– Bezárkózik?
– Ez nem bezárkózás, sőt hiszem, hogy küldetésem van mások felé. Meggyőződésem, hogy hamis, felszínes világban élünk, az állandó változásban ma már mások döntik el, kik vagyunk, és mi a valóságunk. Ez ellen szeretnék világosan megfogalmazott keresztyén értékeket megélni, népszerűsíteni és hitelesen képviselni.

Ötvös Zoltán